

ad 2. Brændte Lerfliser. Hof. 72.

Med denne Slags Fabrikata tænkes væsentligst paa de særlige haardbrændte Fliser, saasom Særnerfliser o. a. l., thi almindelige Teglfliiser bruges saa godt som slet ikke og indføres i hvert Fald ikke, naar undtages finere Fabrikata, saasom Chrang- og Mettlachfliser, der kun ugentlig kunne benevnes Lerfliser; Særner og dermed i Haardhed paa Højde staaende Ler findes ikke her i Landet, og Konsumenterne ere derfor udelukkende henvisne til Udlandet (England og Sverige), naar da ikke et faktisk betydelig viraere Fabrikat, som kan fremstilles paa Bornholm, anvendes. Dette bornholmske Fabrikat, som selvfølgelig kan leveres betydelig billigere og ogsaa udbydes til lave Priser, har hidtil været braget af Forbrugerne, hvilket bedst viser, hvori disses virkelige Interesse ligger, nemlig i en let Afgang til at kunne erholde Udlandets gode Frembringelser til billigst mulig Pris, og dette Krav synes det forelagte Lovforslag at staa i Mod sætning til uden at yde til Gengæld et Gode deri, at det bidrager til at ophjælpe eller støtte en hjemlig betydelig Industri, da en saadan ikke findes paa dette Omraade, og paa Grund af Naamaterialets Bestaafenhed heller aldrig vil kunne bringes op i Højde med Udlandets eller til blot at tilfredsstille rimelige Fordringer.

Resultatet maa derfor med Nødvendighed blive Forbyrdelse for Konsumenterne af oftnævnte Fliser, og iblandt Konsumenterne indtage forskellige Provinsbyer, der anvende Fliserne til Kortovsbelegning, en fremragende Plads, ligesom ogsaa rig Anvendelse finder Sted i Landbruget til Stalde m. m. og til Mejeribrug.

Skulde Tanken imidlertid alligevel være den at yde Støtte for en mulig opstaaende indenlandsk Industri, da maa dette dog formentlig kunne undværes, idet alene Fragtforstøtten imellem de længere Transporter fra Udlandet pr. Skib eller Banc og de kortere indenlandske paa saa vægtige Varer, som Lerfliserne ere, vil være stor nok til at afgive en meget virksom Beskyttelse.

ad 3. Ildfaste Sten. Hof. 72.

Hvad der er sagt i foregaaende Afsnit om de brændte Lerfliser, gælder i et og alt ogsaa her, nemlig at et med Udlandets Naamaterialie jævnbyrdigt Ler ikke findes her, samt at de efter lille Maalestol hidtil paa Bornholm, det eneste Sted, hvor nogenlunde brugeligt Ler findes, fabrikerede ildfaste Sten, trods billigere Priser ikke kunne sælges, hvor f. Eks. dyrere engelske, tyske eller svenske Sten tages. — Heri ligger ligesom ved Lerfliserne et Fingerpeg om, hvor Konsumenternes Interesser ligge, og jeg skal kun bemærke, at Konsumenterne, som raames i dette Tilfælde, i Hovedsagen ere de industrielle Etablissementer, og disse ville faa et føleligt Tillæg til Driftsomkostningerne, idet den foreslaaede Told udgør ikke 10 à 12 pCt., men derimod 28 pCt. af Indførselsværdien, medens Opvejsning af Ladninger ikke alene vil være tidsspildende og virke hæmmende paa Handel, men ogsaa kostbar. — Et Tusinde alm. gangbare ildfaste Sten f. Eks. i Dimensionen 9 + 4½ + 2½" vejer ca. 5,700 Pbd., hvilket à ¼ Dre pr. Pbd. giver en Told af Kr. 14,25, medens Værdien samtidig kun er ca. Kr. 50 (Indførselsværdien).

Disse Tal gøre det næsten indlysende, at Loven vil komme til at virke meget stærkt og nærme sig til Indførselsforbud, hvilket dog umulig kan være Hensigten, hvor ingen betydelig indenlandsk Industri er uødsdende og har Krav paa Beskyttelse, samt hvor Naamaterialet, som findes, er af saa ringe Kvalitet, at det højst er anvendelig ved lavere Barmegrader og i hvert Fald næppe til industrielle Djemed, hvor stor Ildfasthed er en Nødvendighed.

ad 4. Cement. Hof. 68.

Denne Vare, der er ansat til en Told af ½ Dre pr. Pbd. Brutto = Kr. 0,72 pr. Foust, da Bruttovægten i Handelen som Norm er 360 Pbd., har en saa vidtstrakt Anvendelse og er et saa nyttigt og vigtigt Bygningsmateriale, at dens Anvendelse skulde synes ikke uønsket at kunne lettes Konsumenterne; i Stedet for nu imidlertid at lette, besværsliggør snarere Lovforslaget Anvendelsen, idet den igennem Tolden forbyrder den uden-